

NIKADA I NIGDJE VIŠE!

*Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske
organizira izložbu*

Nikada i nigdje više

pod pokroviteljstvom

Predsjednika Republike Hrvatske Ive Josipovića

povodom Međunarodnog dana osoba s invaliditetom

*Izložba prikazuje stradavanja osoba s invaliditetom u
vrijeme vladavine Hitlera*

*Izložba je otvorena od 16. do 19. prosinca 2014. godine
od 10.00 do 16.00 sati u*

Francuskom paviljonu, Studentski centar u Zagrebu

Zorislav Bobuš, predsjednik

Projekt su podržali:

Grad Zagreb

Privredna banka Zagreb

Sveučilište u Zagrebu, Studentski centar u Zagrebu

Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske – SOIH je krovna organizacija koju čini mreža od 14 nacionalnih saveza osoba svih vrsta invaliditeta koje umrežavaju preko 250 lokalnih udruga. Od 2013. godine SOIH je punopravna članica European Disability Forum-a.

SOIH se uključio u Međunarodni projekt istraživanja stradavanja osoba s invaliditetom za vrijeme II. svjetskog rata u Auschwitzu i ostalim koncentracijskim logorima te je Grad Zagreb, nakon Napulja u Italiji, prva metropola u Europi, koja će ugostiti impresivnu izložbu Nikada i nigdje više. Izložbom se žele prizvati sjećanja građana na strašna stradavanja osoba s invaliditetom za vrijeme II. svjetskog rata, s posebnim naglaskom na nacistička istrebljenja osoba s invaliditetom te zloglasnim planom T4. U sklopu izložbe prikazuje se i film koji objedinjuje povijest nastanka logora Auschwitz, monstruozne metode ubijanja te postupanja s osobama s invaliditetom.

Nacističke vlasti 14. srpnja 1933. godine, donose novi zakon: osobe koje „boluju od nasljednih bolesti“ moraju se obavezno sterilizirati. Takva definicija uključuje sve one koji su bolovali od „urođene slaboumnosti“; shizofrenije; manične depresije; nasljedne epilepsije, sljepoće ili gluhoće; Huntingtonove bolesti; „teških fizičkih deformacija“ ili kroničnoga alkoholizma. Tvrđilo se da bi dopuštanje osobama s invaliditetom da žive i imaju potomstvo dovelo do toga da se „nesposobni“ brže razmnožavaju od „sposobnih“. Nakon što bi liječnik preporučio pacijenta za sterilizaciju, slučaj bi preispitali nacistički Sudovi za nasljedne bolesti.

Tijekom nacističke vladavine sterilizirano je preko 300 000 osoba, a prema dostupnim podacima, većina njih bile su osobe s invaliditetom. Njemački građanin Knauer želio je usmrtniti svoje dijete koje je ležalo u bolnici s urođenim oštećenjima. U pismu se obratio Hitleru, moleći ga za pomoć. Hitler je poslao liječnika, Karla Brandta, da procijeni je li dijete dostojno življenja. Brandt je procijenio da dijete nije dostojno življenja pa ga je usmrtio. Odbor koji se sastojao od tri različita pedijatra odlučivao bi o tome trebaju li djeca živjeti ili ne. Sve je to počinjeno pod lažnim izlikama znanstvene studije. Djecu osuđenu na smrt poslali bi u „specijalne klinike“ i tamo bi ih usmrtnili injekcijom ili izgladnjivanjem. Tako je ubijeno najmanje 5200 maloljetnika.

Tijekom ljeta 1939. godine, Hitler je izdao i naredbu za eutanaziranjem odraslih osoba. Sukladno planu nazvanom 'Program T4' (T4 se odnosio na adresu berlinskoga sjedišta programa – Tiergartenstrasse 4), osobe s invaliditetom u Njemačkoj ubijane su smrtonosnom injekcijom ili plinom. U sklopu Programa T4, diljem Njemačke i Austrije osnovano je šest logora smrti – takozvanih „eutanazijskih centara“. U tim centrima nalazila su se postrojenja za trovanje plinom koja su izgledala kao tuš kabine. Hitler je, 24. kolovoza 1941. godine, zaustavio službeni eutanazijski program – najvjerojatnije zato što je premašen ciljani broj usmrćenih osoba. Do tog trenutka, usmrćena je 93 251 osoba. Nakon 1941. godine, eutanazija je decentralizirana i provodila se u ustanovama za skrb o osobama s intelektualnim teškoćama, izgladnjivanjem ili smrtonosnom injekcijom. Osobe oštećena sluha nosile su broševe s natpisom „gluh i glup“. Neki zatvorenici bili su prisiljeni nositi natpis „Ja sam kreten!“. Osobe s invaliditetom u logorima su često odabirane za provođenje medicinskih eksperimenata.

Godine 1941., osobe s intelektualnim teškoćama, osobe s fizičkim invaliditetom i zatvorenici koji su bolesni, premješteni su iz koncentracijskih logora u centre smrti koji su prethodno korišteni u sklopu eutanazijskih programa i ondje su usmrćeni plinom. Najmanje 20 000 osoba umrlo je na ovakav način. Procjena je kako su nacisti usmrtili **275 000** osoba s invaliditetom.

Osobe s invaliditetom su:

„manje vrijedni, nemoralni i kriminalci, teret društvu i prijetnja civilizaciji“

Osobe koje boluju od „nasljednih bolesti“ moraju se obavezno sterilizirati

„život nedostojan života“

Osobe s oštećenjima sluha nosile su broševe na kojima je pisalo „gluh i glup“

Prisiljeni su nositi natpise na kojima piše „Ja sam kreten!“

„nesposobni“

„beskorisne izjelice“

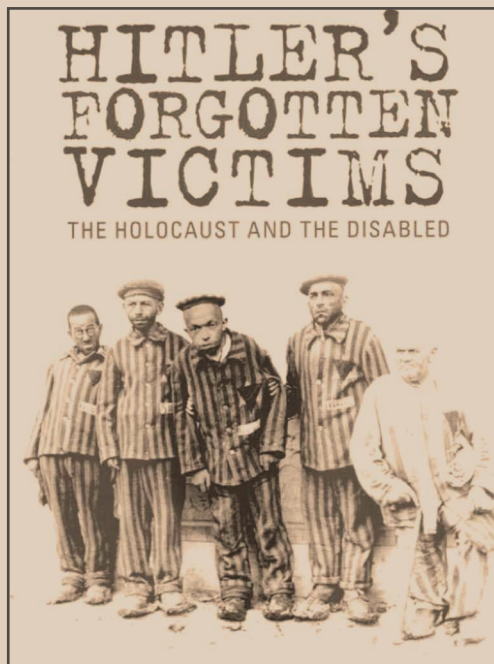
„životi nedostojni življenja“

Adolf Hitler: „Ratno doba bilo je najbolje vrijeme za eliminaciju neizlječivo bolesnih“

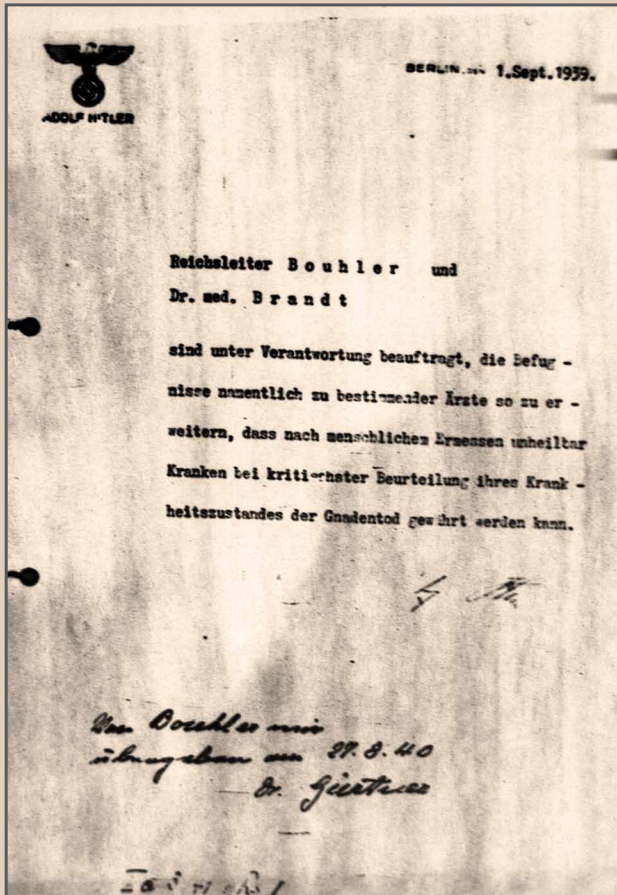
Poimanje osoba s invaliditetom u nacističkoj Njemačkoj

Nacistička propaganda u obliku postera, letaka i filmova prikazivala je osobe s invaliditetom kao „beskorisne izjelice“ i osobe koje imaju „život nedostojan života“

Hitlerove zaboravljene žrtve

Berlin, 1. rujna 1939.

Vođi Reicha Bouhleru i dr. med Brandtu se nalaže odgovornost da prošire ovlasti određenim liječnicima koji će, po ljudskim kriterijima, neizlječivo bolesnima nakon kritične procijene njihovog zdravstvenog stanja odobriti milost smrti.

A. Hitler

Za eksponate Izložbe koristili su se dokumenti iz Auschwitz – Birkenau muzeja te dostupni web materijali

Zagreb, 2014.